

Forum for Natur og Friluftsliv - Sør-Trøndelag

Sandgata 30, 7012 Trondheim

Tlf.: 91369378 E-post: sor-trondelag@fnf-nett.no

postmottak@stfk.no

Dato:

Sør-Trøndelag fylkeskommune

Uttalelse om regional planstrategi for Trøndelag

FNF er et samarbeidsnettverk for naturvern- og friluftsansjasjoner på fylkesnivå. I Sør-Trøndelag er elleve organisasjoner tilknyttet FNF som til sammen har 33 000 medlemskap. Vi arbeider for å bevare natur og mulighetene å utøve friluftsliv, både i nærmiljøet og i villmark, i skogen og på fjellet.

Fiskeoppdrett

Oppdrettsnæringen har stor påvirkning på ville lakse- og sjøørretbestander, dagens situasjon er ikke akseptabel. Selv om Norge har et mål om at fiskeoppdrett skal være bærekraftig så er det ikke bare naturvern- og friluftsansjasjonene som mener at den ikke er det, også Riksrevisjonen stilte spørsmål for flere år siden om næringen virkelig er det¹. Etter den tid har vi fått mer kunnskap som understreker oppdrettsnæringens påvirkning på de ville fiskebestandene, flere bestander har fortsatt å gå ned og problemet med resistent lakselus har økt.

Situasjonen har uholdbar av flere grunner:

- Økonomi: Å satse tungt på oppdrettsnæringen gjør at kystkommunene tjener på oppdrettsnæringen, men det går på innlandskommunenes bekostning.
- Rekreasjon: Å fiske laks og sjøørret er en viktig kilde til rekreasjon, men den utvikling vi har hatt de siste årene tar fra våre etterkommere muligheten å få de samme opplevelsene.
- Etikk: Alle arter og de økologiske funksjoner de er en del av har en egenverdi. Noe som har blitt understreket blant annet i flere stortingsmeldinger og i naturmangfoldloven.
- Internasjonalt ansvar: Vi har skrevet under havrettskonvensjonen, Bernkonvensjonen, biomangfoldkonvensjonen og konvensjonen om bevaring av laks i det nordlige Atlanterhavet som forplikter oss til å ivareta de ville laksebestandene.

I høringsutkastet står det at videre vekst i næringen krever at man løser problemene med lakselus og rømt oppdrettsfisk. Det er bra at man har den innstillingen og øker oppdrettselskapenes motivasjon for å løse problemene. Det er noe norske politikere har sagt i lang tid, blant annet i Trøndelag. I marin strategiplan for 2011-2014 skrev STFK og NTFK "En

---

¹ Riksrevisjonen 3:9 2011-2012

viktig premiss for en videre utvikling av marin sektor er at utviklingen er bærekraftig.” Når planen ble utarbeidet i 2010 var det 56 000 ton oppdrettslaks utenfor Trøndelags kyst, i 2014 hadde tallet økt med 37 %². Siden oppdrettsnæringen begynte å vokse kraftig på 80-tallet har innsiget av laks blitt halvert³. Om Trøndelag virkelig mener alvor med at næringen må løse sine miljøutfordringer for å kunne vokse så burde man ikke ha tillatt vekst i næringen under de siste årene. At næringen skal være bærekraftig ble også videreført i gjeldende Marin strategi for 2015-2018.

Helse

Strategien tar opp problemet med at det er store forskjeller i helse i den delen av befolkningen som har høy utdannelse og høy inntekt i forhold til de som ikke har det. Det er et paradoks at bedre gjennomsnittlige helse gir økte forskjeller, men kan bero på at man i størst grad har satset på folkehelseiltak som når ut til resurssterke grupper.

Å gå på tur er en aktivitet som når ut til mange som er lite fysisk aktive fra før. To av tre sier at om de skal velge en aktivitet som gjør at de blir mer fysisk aktive velger de fysisk aktivitet i naturen.⁴ Over 60 % av alderspensjonister tar kortere turer i naturen, andelen blant de som er ufør eller arbeidsledig er 70 %⁵. For lenger turer er andelen på cirka 30 %, det er fortsatt høyere deltakelse blant svake grupper enn for de fleste andre aktiviteter. Det gjør at friluftsliv når ut til grupper som de fleste andre tiltak når i liten grad.

At man i større grad må satse på å få ut folk på tur, spesielt i nærområdet, er noe som flere forskningsrapporter har slått fast. Et eksempel er en rapport fra flere tunge forskningsmiljøer som kom i 2011 som undersøkte hvilke grupper som utøver hvilke aktiviteter og hva vi bruker offentlige midler til⁶. De kom fram til at vi burde satse mer på friluftsliv, men at det ikke er prioritert når blant annet spillemidler skal fordeles.

Å satse på friluftsliv er ikke bare viktig når man skal tildele midler til anlegg for fysisk aktivitet, vi må ikke glemme de anlegg vi allerede har som risikerer å forsvinne. Selv om det er stor enighet når uforpliktende planer skal vedtas at man skal satse på turer i nærområdet blir det noe annet når et friluftsområde som har mange tusen brukere hver uke trues av nedbygning. Da må ofte friluftslivet gi plass for boliger, næringsarealer og annen infrastruktur. Et eksempel på det er Leirelva i Trondheim kommune. Leirelva er en viktig viltkorridor, men det er også viktig som turdrag. I saksdokumentene for en detaljregulering som skulle regulere boliger ved Leirelva skrev administrasjonen om nødvendige tiltak for beholde noe av viltkorridorens verdi om man bygger boligene: ”Det må heller ikke kanaliseres ferdsel eller lages oppholdsområder innenfor resterende viltkorridor.” Friluftsliv for flere tusen personer i nærområdet stod mot 36 boliger. Kommunen valgte boligene, selv om kommunen satt av nok areal til boliger fram til 2050. Til sammen med andre

---

² Fiskeridirektoratet

³ Vitenskapelig råd for lakseforvaltning 2013

⁴ Synnovate oktober 2010.

⁵ SSB 2011

⁶ Breivik m.fl. 2011 Fysisk aktivitet; omfang, tilrettelegging og sosial ulikhet.

utbygninger gir dette en bit for bit utbygning som over tid får store konsekvenser. Dette er ikke unikt for Trondheim kommune, men noe vi ser over hele Trøndelag. Det er ikke bare nærfriluftslivet som rammes når man ser enkeltvedtak isolert, habitat for truede arter og arter som er viktige for jakt og fiske påvirkes på samme måte.

Klima og energi

Det står i planstrategien at det er viktig å satse på fornybar energi og nye energibærere. Vi mener at man glemmer noe som er viktigere enn å produsere fornybar energi: å bruke den mer effektivt. Det er gjemt i en setning om at samfunnet må være resurseffektivt. Norge har gjort mange studier på hvor mye energi man kan spare. Se blant annet Arnstadsutvalget (2010) som kom fram til at det skulle være mulig å spare 10 TWh til 2020 i bygg, 40 TWh til 2040. Dette skulle også gi 80 000 årsverk i bygningsbransjen. Det begynner å bli noen år siden, men senere studier har gitt de samme resultatene og det sier noe om hva vi kan få til om vi satser. Om Trøndelag skulle være representativt og satt i gang en stor satsning tidlig kunne bygninger i Trøndelag frigjøre cirka 860 GWh fram til 2020, tiltak i industrien kommer i tillegg. Det er mer enn produksjonen fra alle vannkraftverk i Trøndelag som NVE behandler eller har gitt konsesjon, men ikke blitt bygd. ENØK trenger ikke arealer og kommer derfor ikke i konflikt med truede arter eller friluftsliv.

Strategien tar opp at man har et stort potensial i å utvikle bioresurser for å erstatte olje med tremasse og marine råvarer. Det er positivt om klimavennlige, fornybare resurser kan erstatte olje, samtidig må man være observant på at man kan skape nye problemer. Vindkraft og vannkraft er eksempler på at klimatiltak kan være skadelig for naturen om den ikke planlegges riktig og i tillegg får et stort omfang. I noen tilfeller kan man bruke avfall som en resurs, det gir små konflikter. Om skogbruket øker hogsten i skoger med store naturverdier får man nye problemer og konflikter. Å etablere taredyrking kan på noen steder gjøres uten store konflikter, men blir omfanget for stort og på konfliktfylte steder kan de negative virkningene bli for store. Vi mener derfor at man må ha et større fokus på at man ikke bare skal øke utnyttelsen av bioresurser, men også at man skal arbeide for at det skjer på en bærekraftig måte.

Uttalelsen støttes av: FIVH-Trondheim, Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag, Norges Jeger og Fiskerforbund i Sør-Trøndelag, Norsk Botanisk forening Trøndelagsavdelinga, Norsk Ornitologisk Forening avdeling Sør-Trøndelag, Syklistenes Landsforening, Trondhjems Turistforening og Trondheim Turmarsjforening.

Staffan Sandberg
Fylkeskoordinator
FNF Sør-Trøndelag